1. ÖĞRENME ALANI

BİRLİKTE YAŞAMAK

7. Sınıf Sosyal Bilgiler · Etkinlik Föyü

2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

Adı Soyadı:	Sınıf / No:	Tarih:

KONU 1

Gruplarda ve Sosyal Hayatta İletişimin Önemi

SB.7.1.1 Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme.

KONU 2

Özel Gereksinimli Bireyler İçin Fırsat Eşitliği

SB.7.1.2 Özel gereksinimli bireylerin karşılaştıkları güçlükleri fırsat eşitliği çerçevesinde değerlendirebilme.

KONU 3

Millî Meseleler Karşısında Türk Toplumunun Tutum ve Davranışları

SB.7.1.3 Millî meselelere karşı duyarlı bir vatandaş olmanın önemini kavrar.

A Açık Uçlu Sorular	**B** Boşluk Doldurma	**C** Doğru – Yanlış	**D** Eşleştirme	**E** Görsel Okuma	**F** Karşılaştırma
G Örnek Olay	**H** Günlük Yaşam	**I** Problem Çözme	**J** Çoktan Seçmeli	**K** Öz Değerlendirme	✓ Cevap Anahtarı

Nasıl çalışmalıyım? Etkinliklere başlamadan önce üç konunun konu notlarını gözden geçir. Fotoğrafları dikkatle incele; bazı soruların ipuçları görsellerin içinde. Cevaplarını kendi cümlelerinle, gerekçe göstererek yaz. Föyün sonundaki öz değerlendirme tablosunu doldurmayı unutma.

A AÇIK UÇLU SORULAR

Hatırla, açıkla, örnekle ve yorumla.

1 Koridorda bir konuşma

SB.7.1.1

Teneffüste koridorda konuşan iki arkadaş

> Sınıf başkanı Kerem, teneffüste koridorda Arda'ya yaklaştı ve "Yarın sınıf panosunu hazırlamak için okulda toplanıyoruz, gelebilir misin?" diye sordu. Arda, Kerem'in gözlerine bakarak dinledi; gülümseyip başını salladı ve "Tabii, gelirim." dedi.

a) Bu iletişimin unsurlarını tabloya yazınız.

Kaynak	Alıcı	İleti	Kanal	Ortam	Dönüt

b) Arda'nın başını sallaması ve gülümsemesi iletişimin hangi çeşidine örnektir? Bu davranışlar iletişime nasıl katkı sağlamıştır?

c) Arda hiçbir dönüt vermeseydi Kerem'in yaşayabileceği sorunu yazınız.

2 Aynı duygu, iki farklı dil

SB.7.1.1

Sınıfta gergin bir an

> **Yiğit:** *"Sen hep eşyalarımı izinsiz alıyorsun, çok saygısızsın!"*

a) Yiğit'in konuşmasında hangi dil kullanılmıştır? Gerekçesini yazınız.

b) Yiğit'in aynı duygusunu "Ben Dili" ile yeniden yazınız.

3 Eşit mi, adil mi?

SB.7.1.2

Boyları farklı üç arkadaş, yüksek bir duvarın arkasından maç izlemek istiyor. Aşağıda iki farklı durum verilmiştir.

DURUM 1

Her birine **aynı yükseklikte** birer kutu verildi. En uzun olan rahatça izliyor, en kısa olan ise hâlâ maçı göremiyor.

Bu durum ..... örneğidir.

DURUM 2

Her birine **boyuna göre farklı yükseklikte** kutu verildi. Üç arkadaş da maçı rahatça izleyebiliyor.

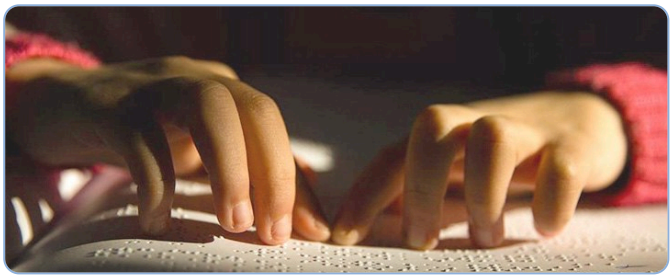
Bu durum ..... örneğidir.

a) Kartlardaki boşluklara "eşitlik" ya da "adalet" kavramlarından uygun olanı yazınız.

b) Bu örneğe göre fırsat eşitliği "herkese aynı şeyi vermek" midir? Açıklayınız.

Görme engelli bir öğrenciye sınıfta destek

Braille (kabartma) alfabesiyle okuma

c) Fotoğraflardaki uygulamalar, okulda fırsat eşitliğinin nasıl sağlandığını gösterir? Açıklayınız.

4 Barış zamanında vatanseverlik

SB.7.1.3

Denizlerimizde bir gemi: Mavi Vatan

"Vatanseverlik sadece savaş zamanında silah kuşanmak değildir."

a) Bu ifadeyi barış zamanında yapılabilecek iki vatandaşlık davranışıyla açıklayınız.

5 Mavi Vatan, Yeşil Vatan, Gök Vatan

SB.7.1.3

Mavi Vatan
Karadeniz, Ege ve Akdeniz'deki deniz yetki alanlarımız

Korumak için yapabileceğim bir şey:

Yeşil Vatan
Orman varlığımız ve doğal zenginliklerimiz

Korumak için yapabileceğim bir şey:

Gök Vatan
Hava sahamız üzerindeki egemenliğimiz

Korumak için yapabileceğim bir şey:

a) Bu üç kavram, vatanı nasıl bir bütün olarak görmemizi sağlar? Açıklayınız.

6 Vefa borcumuz

SB.7.1.3

Eren Bülbül ve Jandarma Astsubay Ferhat Gedik

2017 yılında Trabzon'un Maçka ilçesinde henüz 15 yaşındaki Eren Bülbül, teröristlere karşı kahramanca ülkesini savundu. Jandarma Astsubay Ferhat Gedik de onu korumak için şehit oldu. Bu iki kahramanın adı bugün okullarda, parklarda ve caddelerde yaşatılmaktadır.

a) Kahramanlarımızın adlarının yaşatılması hangi ortak değerimizin göstergesidir? Açıklayınız.

b) Okulunuzda şehitlerimizin hatırasını yaşatmak için yapılabilecek bir etkinlik öneriniz.

B BOŞLUK DOLDURMA

Kelime havuzundaki kavramları uygun boşluklara yaz. İki kavram artacak.

KELİME HAVUZU

iletişim · dönüt · jest · mimik · empati · etkin dinleme · erişilebilirlik · adalet · Braille alfabesi · millî mesele · Tekâlif-i Millîye · Gök Vatan

B · BOŞLUK DOLDURMA (DEVAM)

1. Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasına _____ denir.

2. Alıcının aldığı mesaja verdiği tepki ve cevaba _____ denir.

3. Gülümsemek, kaş çatmak gibi yüz kaslarının hareketiyle oluşan duygu ifadelerine _____ denir.

4. Bireyin kendi yargılarından sıyrılıp olaylara bir başkasının penceresinden bakabilme becerisine _____ denir.

5. Konuşmacıya tam dikkat vererek, göz teması kurarak ve uygun geri bildirimde bulunarak dinlemeye _____ denir.

6. Bir yeri veya aracı başkasının yardımına ihtiyaç duymadan kullanabilmeye _____ denir.

7. Herkese aynı imkânın sunulması eşitlik; kişinin ihtiyacına uygun destek sağlanması ise _____ olarak adlandırılır.

8. Görme engelli bireylerin kabartma noktalarla okuyup yazabildiği yazı sistemine _____ denir.

9. Milletin tamamını ilgilendiren bağımsızlık, vatan bütünlüğü, güvenlik ve ekonomi gibi önemli gelişmelere _____ denir.

10. Millî Mücadele'de halkın ordusuna kıyafet, yiyecek ve cephane vermesini sağlayan emirlere _____ denir.

Artan kavramlar: Havuzda kullanmadığın iki kavramı yaz ve her biriyle anlamlı birer cümle kur.

C DOĞRU – YANLIŞ

İfade doğruysa "D", yanlışsa "Y" kutusunu işaretle. Yanlış ifadelerin doğrusunu altındaki satıra yaz.

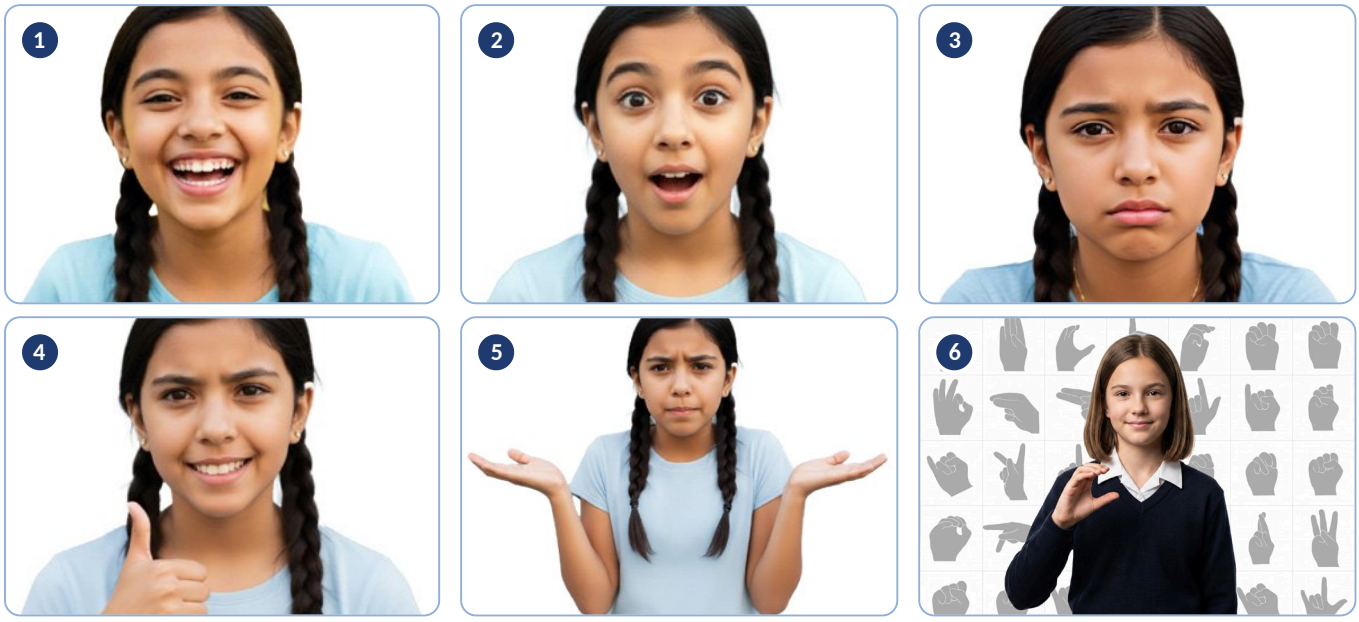
1	İletişimin gerçekleşebilmesi için en az iki kişi olmalı ve paylaşılacak bir mesaj bulunmalıdır.	D ☐	Y ☐
2	Birine uzaktan el sallamak mimiğe örnektir.	D ☐	Y ☐
3	Sen dili davranış odaklıdır; olumlu, yapıcı ve iletişime açıktır.	D ☐	Y ☐
4	İletişimde en belirleyici unsur, yaklaşık %55'lik oranla beden dilidir.	D ☐	Y ☐
5	Mesajlara geç cevap vermek ve yanlış emoji kullanmak dijital iletişim engellerindendir.	D ☐	Y ☐
6	Fırsat eşitliği, herkese aynı şeyi vermek demektir.	D ☐	Y ☐
7	Özel gereksinimli bireylerin en büyük engeli fiziksel farklılıklar değil, toplumdaki yanlış algılar ve ayrımcılıktır.	D ☐	Y ☐
8	Anayasa'nın 42. maddesi, herkesin kanun önünde eşit olduğunu belirten eşitlik ilkesini düzenler.	D ☐	Y ☐
9	Gök Vatan, Türkiye'nin hava sahası egemenliğini ifade eder.	D ☐	Y ☐
10	Kantin fiyatları ve telefon markası tercihi millî meselelere örnektir.	D ☐	Y ☐

D EŞLEŞTİRME

Fotoğrafları incele. Her açıklamanın yanındaki kutuya ilgili fotoğrafın numarasını yaz.

1 Beden dilini okuyorum

SB.7.1.1

a) Gülen gözler, dudakların kıvrılması ve rahat bir yüz ifadesi görülüyor. ☐

b) Kaşlar yükselmiş, gözler açılmış, ağız açık kalmış. ☐

c) Kaşlar çatılmış, gözler aşağıya bakıyor. ☐

d) El hareketiyle “harika, katılıyorum” mesajı veriliyor. ☐

e) Omuzlar ve açılan ellerle “emin değilim” mesajı veriliyor. ☐

f) Duygu ve düşünceler el ve parmak hareketlerinden oluşan bir dille aktarılıyor. ☐

g) Fotoğraflardan hangileri mimiğe, hangileri jeste örnektir? Numaralarını yazınız.

Mimik:	Jest:

h) Bir arkadaşınız “Tamam, sorun yok.” derken yüzünde üzgün bir ifade varsa hangi mesaja daha çok güvenirsiniz? Neden?

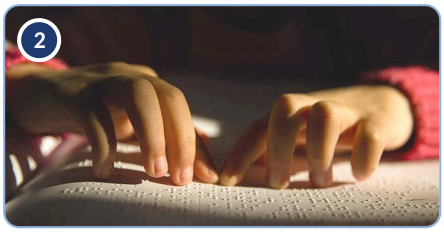
D · EŞLEŞTİRME (DEVAM)

2 Fırsat eşitliği nerede?

SB.7.1.2

Sarı takip şeridi

Kabartma alfabe

Atlı terapi

Engelsiz plaj

Rampalı toplu taşıma

Evde bakım desteği

Ulaşım ve Fiziksel Çevre	Eğitim	Sosyal Yaşam ve Sağlık	Bakım Hizmetleri	Teknoloji

Fotoğraf numaralarını ilgili alanın altına yaz. Fotoğrafı olmayan alana konu notlarından bir örnek yaz.

3 Gurur tablomuz

SB.7.1.3

a) Ax-3 göreviyle uzaya çıkan ilk Türk astronot ☐

b) DNA onarımı çalışmalarıyla Nobel Kimya Ödülü'nü kazanan bilim insanı ☐

c) 2023'te Avrupa ve Dünya şampiyonu olan Kadın Millî Voleybol Takımı ☐

d) Olimpiyatlarda altın madalya kazanan ilk Türk okçu ☐

e) 2022 Dünya Kupası şampiyonu olarak azmin sembolü olan millî takım ☐

E GÖRSEL OKUMA VE YORUMLAMA

Fotoğrafları dikkatle incele; gördüklerinden yola çıkarak çıkarım yap.

1 Okulda iletişim

SB.7.1.1

A

B

C

D

	Olumlu / Olumsuz	Fotoğraftaki davranışı açıklayan kavram (empati, iletişim engeli, beden dili vb.)	Gerekçen
A			
B			
C			
D			

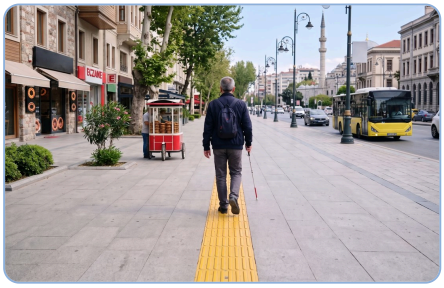
a) A fotoğrafındaki durumu olumlu bir iletişime dönüştürmek için gruptaki öğrenciler ne yapmalıdır?

2 Mavi zemin, sarı şerit

SB.7.1.2

Görsel 1: Engelli araç park yeri

Görsel 2: Kaldırımdaki hissedilebilir kılavuz yüzey

Görsel 3: Okul bahçesinde arkadaşlar

a) Görsel 1 ve Görsel 2'deki düzenlemeler hangi ihtiyaca cevap vermektedir?

E · GÖRSEL OKUMA VE YORUMLAMA (DEVAM)

b) Mavi zemine izinsiz park edilmesi ya da sarı şeridin üzerine eşya bırakılması özel gereksinimli bireyleri nasıl etkiler?

c) Görsel 3'te arkadaşların birlikte vakit geçirmesi, "farklılık eksiklik değildir" düşüncesini nasıl destekler?

3 Zor zamanlarda birlik

SB.7.1.3

A: Millî Mücadele yıllarında cepheye kağnıyla malzeme taşınması (arşiv)

B: 15 Temmuz'da bayraklarla meydanlara çıkan halk

C: 6 Şubat depremlerinin yeryüzündeki izi

	Olay ve tarihi	Türk toplumunun tutumu	Öne çıkan ortak değer
A			
B			
C			

a) Bu üç olayda Türk milletinin ortak tavrı nedir? Bir cümleyle yazınız.

F KARŞILAŞTIRMA ETKİNLİKLERİ

Benzerlikleri ve farklılıkları belirle; kavramları ölçütlere göre karşılaştır.

1 Ben dili mi, sen dili mi?

SB.7.1.1

Ölçüt	Ben Dili	Sen Dili
Neye odaklanır?		
Karşı taraf üzerindeki etkisi		
İletişime etkisi		
Kendi örneğim		

a) Aşağıdaki "Sen Dili" cümlelerini "Ben Dili" ile yeniden yazınız.

Sen Dili	Ben Dili
"Beni hiç dinlemiyorsun, sürekli telefonla uğraşıyorsun."	
"Sürekli geç kalıyorsun, çok sorumsuzsun!"	
"Sen hiç konuşmasını bilmiyorsun."	

2 İyi konuşmacı, iyi dinleyici

SB.7.1.1

DAVRANIŞLAR

kelimeleri doğru telaffuz eder | sözü kesmez | ses tonunu ve vurgularını ayarlar | önemli yerleri not alır | telefonla uğraşmaz | söylediklerini jest ve mimiklerle destekler | ön yargısız dinler | açık ve nazik konuşur

İyi Konuşmacı	İyi Dinleyici	İkisinde de ortak olan

b) "İki dinle, bir söyle." atasözü iletişim hakkında ne anlatmaktadır?

F · KARŞILAŞTIRMA ETKİNLİKLERİ (DEVAM)

3 Millî mesele mi, kişisel/yerel konu mu?

SB.7.1.3

İpucu: “Bu durum sadece bir kişiyi mi, yoksa 85 milyonu mu ilgilendiriyor?” sorusunu sor. Aşağıdaki konuları tabloda uygun sütuna yaz.

KONULAR

siber güvenlik | kantin fiyatları | depreme hazırlık | telefon markası tercihi | enerji bağımsızlığı | Mavi Vatan’da enerji arama | sınıfın gezi günü | orman varlığımızın korunması

Millî Mesele	Kişisel / Yerel Konu

a) Millî meseleleri kişisel ve yerel konulardan ayıran temel özellik nedir?

4 Ortak değerlerimiz

SB.7.1.3

Ortak değer	Anlamı	Tarihten ya da günümüzden bir örnek
Vatanseverlik		
Dayanışma		
Fedakârlık		
Metanet		
Diğergâmlık		
Vefa		

G ÖRNEK OLAY İNCELEME

Olayı dikkatle oku; nedenlerini, sonuçlarını ve bugüne mesajını değerlendir.

1 Kaybedilen maçın ardından

SB.7.1.1

Okul turnuvasında 7-A sınıfı, son dakikada kaçan penaltı nedeniyle maçı kaybetti. Maçtan sonra birkaç arkadaşı penaltıyı kaçıran Burak'ın etrafını sardı. Biri "Senin yüzünden kaybettik, zaten hiç top oynamayı bilmiyorsun!" dedi, diğerleri güldü. Burak başını öne eğip sessizce bekledi. O sırada takım kaptanı Selim gruba yaklaştı: "Ben de çok üzgünüm, ama bu maçı hep birlikte kaybettik. Burak'ın yerinde olsaydım ben de kendimi kötü hissederdim." dedi.

Maçtan sonra okul bahçesinde

a) Gruptaki öğrencinin sözünde hangi iletişim engelleri vardır? En az ikisini yazınız.

b) Burak'ın beden dili size hangi duyguları anlatmaktadır?

c) Selim'in konuşmasında hangi kavramlar öne çıkmaktadır? Bu tutum gruptaki gerginliği nasıl etkiler?

d) Çatışma yönetimi adımlarına göre gruptaki öğrencilerin şimdi ne yapması gerekir?

2 Azmin hikâyeleri

SB.7.1.2

Batuhan Eruçar – Millî yüzücü

Sare Aydın – Psikiyatri uzmanı

Ampute Millî Futbol Takımı

G · ÖRNEK OLAY İNCELEME (DEVAM)

- **Batuhan Eruçar**, serebral palsi hastası olarak yüzmeye başladı ve 120'den fazla madalya kazandı.
- **Sare Aydın**, doğuştan omurilik felci olmasına rağmen Tıp Fakültesini birincilikle bitirip psikiyatri uzmanı oldu.
- **Sümeyye Boyacı**, doğuştan kolları olmamasına rağmen yüzmede Avrupa ve Dünya şampiyonlukları kazandı.
- Türkiye, **Paris 2024 Paralimpik Oyunları**'nda 28 madalya kazanarak tarihî bir başarı elde etti.

a) Bu başarı hikâyelerinin ortak mesajı nedir?

b) Bu sporcuların ve bilim insanının başarılı olmasında fırsat eşitliğinin rolü ne olabilir? Örnek bir destek yazınız.

c) "Farklılık eksiklik değildir." ifadesini bu örneklerden yararlanarak yorumlayınız.

3 Sınıfımıza yeni bir arkadaş geldi

SB.7.1.2

Sınıfa görme engelli Can katıldı. Can kaynaştırma eğitimi alacak; okul, onun için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırladı. İlk gün sınıftan biri "Zavallı Can, bu durumda hiçbir şey yapamaz." dedi. Başka bir arkadaşı ise "Can'ın neye ihtiyaç duyduğunu ona soralım." diye öneride bulundu.

Sınıfta destek

a) İki öğrencinin yaklaşımını "empati acımak değil, anlamaya çalışmaktır." ifadesine göre değerlendiriniz.

b) Okulun ve sınıfın Can için yapabileceği üç düzenleme yazınız.

G · ÖRNEK OLAY İNCELEME (DEVAM)

4 Tekâlif-i Millîye ve 6 Şubat

SB.7.1.3

Millî Mücadele'de halkın orduya yardımını anlatan tablo

6 Şubat 2023 depremlerinin bıraktığı iz

Millî Mücadele (1919–1922) yıllarında Tekâlif-i Millîye Emirleri ile halk; elindeki kıyafeti, yiyeceği ve cephaneyi ordusuna verdi.

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli depremlerde devlet ve millet el ele verdi; arama kurtarma, çadır kentler ve gıda temini için topyekûn seferberlik başlatıldı.

a) İki olayda Türk toplumunun gösterdiği tutumun benzer yönlerini yazınız.

b) Kendi ihtiyacı olduğu hâlde depremzedelere yardıma koşan bir kişinin davranışı hangi değerle açıklanır? Neden?

c) "Zor zamanlarda bir milletin gösterdiği birlik, o milletin gerçek karakterini ortaya koyar." Bu yargıya katılıyor musunuz? Gerekçenizi yazınız.

d) Bir millî mesele karşısında duyarlı bir 7. sınıf öğrencisi neler yapabilir? İki örnek yazınız.

H GÜNLÜK YAŞAMLA İLİŞKİLENDİRME

Öğrendiklerini kendi hayatına, ailene, okuluna ve çevrene taşı.

1 Sınıf grubunda bir yanlış anlaşılma

SB.7.1.1

7-A Proje Grubu

Elif
Arkadaşlar yarın sunum var mı?
19.02

Can
var
21.47

Elif
Ne zaman? Ben hangi bölümü hazırlıyorum?
21.48

Mert
Sen bilirsin artık 🙄
21.50

Elif
Tamam... 😞
21.51

Serviste sohbet eden iki arkadaş

a) Bu yazışmada hangi dijital iletişim engelleri vardır? Mesajlardan örnek göstererek yazınız.

b) Elif'in sorularına etkili iletişim kurallarına uygun bir cevap yazınız.

c) Dijital ortamda neden daha dikkatli iletişim kurmalıyız?

2 Okulum ne kadar erişilebilir?

SB.7.1.2

Okulunu dolaş ve tabloyu doldur. Olmayan düzenlemeler için kendi önerini yaz.

Düzenleme	Var	Yok	Önerim
Girişte rampa	☐	☐	
Geniş asansör	☐	☐	
Hissedilebilir kılavuz yüzey (sarı şerit)	☐	☐	
Engelli araç park yeri	☐	☐	
Destek eğitim odası	☐	☐	

H · GÜNLÜK YAŞAMLA İLİŞKİLENDİRME (DEVAM)

3 Duyarlı vatandaşlık planım

SB.7.1.3

Bayrağımızın dalgalandığı bir yapı

Barış zamanında vergi ödemek, çevreyi korumak, doğal kaynakları israf etmemek ve eğitime önem vermek de vatanseverliktir. Bir hafta boyunca uygulayacağın planı hazırla.

Alan	Bu hafta yapacağım	Yaptım mı?
Çevreyi korumak		
Doğal kaynakları israf etmemek		
Eğitimime önem vermek		
Millî bir başarıyı / kahramanı tanımak		

a) Bu davranışlar ülkemizin geleceğine nasıl katkı sağlar?

I PROBLEM ÇÖZME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Sorunu fark et, ihtiyacı dinle, çözüm tasarla; önerilerini tartış ve en uygununu seç.

1 Elif için erişilebilir bir okul

SB.7.1.2

Okulunuza tekerlekli sandalye kullanan Elif kaydoldu. Okulun girişinde üç basamak var; kütüphane ve kantin ikinci katta. Okulda asansör bulunmuyor.

I · PROBLEM ÇÖZME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (DEVAM)

1. **Sorunu fark et** — Elif okulda hangi güçlüklerle karşılaşır?

2. **İhtiyacı dinle** — Elif'e hangi soruları sorarsın?

3. **Çözüm tasarla** — Hangi düzenlemeler yapılmalı?

4. **Uygula** — Bu çözümde sen, sınıfın ve okul yönetimi ne yapabilir?

5. **Kontrol et** — Çözümün işe yarayıp yaramadığını nasıl anlarsın?

2 Proje grubunda çatışma

DÜŞÜNDÜRÜCÜ

SB.7.1.1

> Proje teslimine iki gün kala Mert, grup arkadaşı Zehra'ya "Sen hiçbir işi zamanında yapmıyorsun, bu proje senin yüzünden kötü olacak!" dedi. Zehra kırıldı ve gruptan ayrılmak istedi. Grubun diğer üyeleri ne yapacağını bilemedi.

Çatışma yönetimi	Bu olayda nasıl uygulanır?
Yapıcı ol	
Açık ol	
Saygılı ol	
Dinle	
Özür dile / affet	

I · PROBLEM ÇÖZME VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (DEVAM)

a) Mert'in Zehra'ya söylemesi gereken sözleri "Ben Dili" ile yazınız.

b) Grubun projeyi zamanında bitirmesi için ortak bir karar öneriniz. Neden bu kararı seçtiğinizi belirtiniz.

3 Bir millî meseleye dikkat çek

SB.7.1.3

Konu notlarında geçen millî meselelerden birini seç (depreme hazırlık, Mavi Vatan'daki haklarımız, Yeşil Vatan'ın korunması, enerji bağımsızlığı, siber güvenlik vb.). Okul panosu için bu konuya dikkat çeken bir slogan ve duyarlılık çağrısı hazırla.

Seçtiğim millî mesele: .....

Neden 85 milyonu ilgilendiriyor?

Sloganım:

Duyarlılık çağrım (yapılabilecekler):

J ÇOKTAN SEÇMELİ TEST

Her sorunun yalnızca bir doğru cevabı vardır. Doğru seçeneği daire içine al.

1 İletişimin unsurları — KOLAY — SB.7.1.1

> **Derya:** "Nasılsın?" **Sabri:** "İyiyim, teşekkür ederim."

Sabri'nin cevabı iletişimin hangi unsuruna örnektir?

A) Kaynak
B) Kanal
C) Dönüt
D) Ortam

2 Ben dili — ORTA — SB.7.1.1

Aşağıdaki ifadelerden hangisi **Ben Dili**ne örnektir?

A) "Sen beni hiç dinlemiyorsun."
B) "Sözüm kesildiğinde fikrimi anlatamıyorum ve üzülüyorum."
C) "Hep geç kalıyorsun, çok sorumsuzsun!"
D) "Sen konuşmasını hiç bilmiyorsun."

3 Fırsat eşitliği — ORTA — SB.7.1.2

> Bir okulda sınav soruları, görme engelli öğrenci için Braille alfabesiyle hazırlanmıştır. Diğer öğrencilere ise sorular normal kâğıtta verilmiştir.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisini **destekler**?

A) Herkese her durumda aynı imkân sunulmalıdır.
B) Bu uygulama diğer öğrencilere haksızlıktır.
C) Fırsat eşitliği, ihtiyaca uygun destek sunmaktır.
D) Özel gereksinimli öğrenciler akranlarıyla aynı sınavlara giremez.

4 Eğitim hakkı — DÜŞÜNDÜRÜCÜ — SB.7.1.2

Anayasa Madde 42: *Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz; devlet özel eğitime ihtiyacı olanlar için tedbir alır.*

Aşağıdakilerden hangisi bu maddenin uygulanmasına örnek **değildir**?

A) Hastanede tedavi gören öğrenciye hastanede eğitim verilmesi
B) Okulda destek eğitim odası açılması
C) Engelli araç park yerlerinin mavi zeminle belirlenmesi
D) Öğrenci için BEP hazırlanması

J · ÇOKTAN SEÇMELİ TEST (DEVAM)

5 Olaylar ve değerler DÜŞÜNDÜRÜCÜ

SB.7.1.3

Millî Mücadele (tablo)

15 Temmuz 2016

6 Şubat 2023

Eren Bülbül (2017)

Aşağıdaki olay–değer eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

A) 15 Temmuz'da milletin sokaklara çıkması – Vatanseverlik

B) 6 Şubat depremlerinde yardım seferberliği – Dayanışma

C) Eren Bülbül'ün adının yaşatılması – Vefa

D) Tekâlif-i Millîye ile halkın elindekini orduya vermesi – Metanet

K ÖZ DEĞERLENDİRME

Her ifadeyi oku ve sana uygun kutuyu işaretle.

Bu öğrenme alanında...	Başardım	Geliştirmeliyim
İletişimin unsurlarını ve çeşitlerini örneklerle açıklayabiliyorum.	☐	☐
Ben dili ile sen dilini ayırt edip ben dilini kullanabiliyorum.	☐	☐
Beden dili, empati ve etkin dinlemenin iletişimdeki önemini sorgulayabiliyorum.	☐	☐
İletişim engellerini fark edip çatışma yönetimi adımlarını uygulayabiliyorum.	☐	☐
Eşitlik ile adalet arasındaki farkı açıklayabiliyorum.	☐	☐
Özel gereksinimli bireylerin güçlüklerini fırsat eşitliği çerçevesinde değerlendirebiliyorum.	☐	☐
Millî meseleyi kişisel/yerel konulardan ayırt edebiliyorum.	☐	☐
Zor zamanlarda Türk toplumunun tutumlarını ortak değerlerle ilişkilendirebiliyorum.	☐	☐

En çok zorlandığım etkinlik ve nedeni:

Bu föyden öğrendiğim en önemli şey:

CEVAP ANAHTARI

Öğretmen kullanımı içindir. Öğrenci sayfalarından ayrı çoğaltılmalıdır. Açık uçlu sorularda verilenler beklenen temel noktalardır; gerekçeli, farklı ama doğru yorumlar kabul edilmelidir.

Necip Döner

A · AÇIK UÇLU SORULAR

1. **a)** Kaynak: Kerem; Alıcı: Arda; İleti: toplanmaya gelip gelemeyeceği sorusu; Kanal: ses (konuşma) ve beden dili; Ortam: okul koridoru, teneffüs; Dönüt: "Tabii, gelirim." cevabı, baş sallama ve gülümseme. **b)** Sözsüz iletişim (beden dili: jest ve mimik); sözlü mesajı destekler, güven oluşturur, yanlış anlamayı azaltır. **c)** Mesajın anlaşılıp anlaşılmadığını bilemez; plan belirsiz kalır, iletişim tamamlanmaz.
2. **a)** Sen dili; kişiyi doğrudan suçluyor ve yargılıyor ("saygısızsın"). **b)** Örn. "Eşyalarım izinsiz alındığında rahatsız hissediyorum, almadan önce bana sorarsan sevinirim."
3. **a)** Durum 1: eşitlik; Durum 2: adalet. **b)** Hayır; fırsat eşitliği herkese aynı şeyi vermek değil, ihtiyaca göre destek sunmaktır. **c)** Öğretmen desteği, Braille alfabesi gibi araç-gereçler özel gereksinimli öğrencinin akranlarıyla aynı eğitime erişmesini sağlar (kaynaştırma, BEP).
4. **a)** Vergi ödemek, çevreyi korumak, doğal kaynakları israf etmemek, eğitime önem vermek (herhangi ikisi).
5. Kartlar: Örn. denizleri kirletmemek; ağaç dikmek, orman yangınlarına karşı dikkatli olmak; havacılık ve teknoloji alanlarında başarılı olmak için çalışmak (uygun öneriler kabul edilir). **a)** Vatanı kara, deniz, orman ve hava sahasıyla bir bütün olarak görmemizi sağlar.
6. **a)** Vefa; şehitlerimizin adını yaşatmak millete yakışan bir vefa borcudur. **b)** Anma programı, pano, kahramanların hayatını araştırma vb.

B · BOŞLUK DOLDURMA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
iletişim	dönüt	mimik	empati	etkin dinleme	erişilebilirlik	adalet	Braille alfabesi	millî mesele	Tekâlif-i Millîye

Artan kavramlar: **jest**, **Gök Vatan**.

C · DOĞRU – YANLIŞ

No	Cevap	Yanlış ifadenin doğrusu
1	**D**	—
2	**Y**	Birine uzaktan el sallamak jeste örnektir.
3	**Y**	Ben dili davranış odaklıdır; sen dili kişi odaklı, olumsuz ve yargılayıcıdır.
4	**D**	—
5	**D**	—
6	**Y**	Fırsat eşitliği herkese aynı şeyi vermek değil, ihtiyaca göre destek sunmaktır.
7	**D**	—
8	**Y**	Eşitlik ilkesi Anayasa'nın 10. maddesindedir; 42. madde eğitim hakkını düzenler.
9	**D**	—
10	**Y**	Kantin fiyatları ve telefon markası tercihi kişisel/yerel konulardır.

D · EŞLEŞTİRME

a	b	c	d	e	f
1	2	3	4	5	6

D1-g: Mimik: 1, 2, 3; Jest: 4, 5 (6 işaret dili; el ve parmak hareketleriyle kurulan iletişim olarak jest sütununda da kabul edilebilir). **h)** Yüz ifadesine; beden dili iletişimde yaklaşık %55 ile en belirleyici unsurdur.

D2: Ulaşım ve fiziksel çevre: 1, 5 · Eğitim: 2 · Sosyal yaşam ve sağlık: 3, 4 · Bakım hizmetleri: 6 · Teknoloji: erişilebilir web siteleri, sesli anons sistemleri.

D3: a–5 · b–4 · c–1 · d–2 · e–3

E · GÖRSEL OKUMA VE YORUMLAMA

1. A Olumsuz – alaycı davranma / iletişim engeli; dışlanan öğrencinin beden dili üzüntüyü gösteriyor. B Olumlu – empati, yardımlaşma. C Olumlu – paylaşma, göz teması, sözlü ve sözsüz iletişim. D Olumlu – öğretmen-öğrenci arasında etkili iletişim, etkin dinleme. **a)** Alay etmeyi bırakmak, empati kurmak, ben dili kullanmak, özür dilemek.
2. **a)** Özel gereksinimli bireylerin başkasının yardımına ihtiyaç duymadan yer değiştirmesi ve hizmetlere ulaşması (erişilebilirlik). **b)** Bağımsız hareket etmeleri engellenir, güvenlikleri tehlikeye girer, hakları ihlal edilir. **c)** Özel gereksinimli birey arkadaş grubunun eşit bir parçasıdır; asıl engel yanlış algılar ve ayrımcılıktır.
3. A: Millî Mücadele (1919–1922) – halk elindekini orduya verdi – fedakârlık. B: 15 Temmuz (2016) – millet sokaklara çıkıp demokrasiye sahip çıktı – vatanseverlik. C: 6 Şubat (2023) – devlet ve millet el ele verdi – dayanışma (diğergâmlık, metanet de kabul). **a)** Zor zamanlarda birlik ve dayanışma içinde, el ele vererek hareket etmek.

F · KARŞILAŞTIRMA

1. Ben dili: davranış odaklı; suçlamaz, anlayış ve empatiyi güçlendirir; iletişime açık, yapıcı. Sen dili: kişi odaklı; karşı tarafı savunmaya iter; çatışmaya yol açar. **a)** Örn. “Konuşurken telefonla ilgilenildiğinde dinlenmediğimi hissediyorum.” / “Geç kaldığında endişeleniyorum, lütfen haber ver.” / “Bu sözler beni üzüyor.”
2. Konuşmacı: doğru telaffuz, ses tonu ve vurgu, jest-mimikle destekleme, açık ve nazik konuşma. Dinleyici: sözü kesmez, not alır, telefonla uğraşmaz, ön yargısız dinler. Ortak: göz teması, saygı (gerekçeli farklı yerleştirmeler kabul edilir). **b)** Konuşmaktan çok dinlemeye önem verilmelidir; etkin dinleme iletişimin temelidir.
3. Millî mesele: siber güvenlik, depreme hazırlık, enerji bağımsızlığı, Mavi Vatan’da enerji arama, orman varlığımızın korunması. Kişisel/yerel: kantin fiyatları, telefon markası tercihi, sınıfın gezi günü. **a)** Milletin tamamını (85 milyonu), ülkenin güvenliğini, bağımsızlığını ve refahını ilgilendirmesi.
4. Vatanseverlik – vatan sevgisini her şeyin üstünde tutma – 15 Temmuz; Dayanışma – zorlukları birlikte aşma – 6 Şubat; Fedakârlık – kendi çıkarını bir kenara koyma – Tekâlif-i Millîye; Metanet – zorluklar karşısında dik durma – büyük felaketler; Diğergâmlık – ihtiyacı olsa bile başkasını düşünme – depremzedelere yardım; Vefa – iyiliği unutmama – Eren Bülbül.

G · ÖRNEK OLAY İNCELEME

1. **a)** Sen dili, alaycı davranma, suçlama, ön yargı. **b)** Üzüntü, utanç, dışlanmışlık. **c)** Ben dili ve empati; gerginliği azaltır, grubu birleştirir. **d)** Dinlemek, sakin ve açık konuşmak, özür dilemek, çözüme odaklanmak.
2. **a)** Doğru zamanda destek ve fırsat verildiğinde özel gereksinimli bireyler büyük başarılara imza atabilir. **b)** Eğitimde ve sporda ihtiyaca uygun destek, erişilebilir tesisler, uygun ortam ve teşvik. **c)** Her birey farklı ihtiyaçlara sahip olabilir; farklılık başarıya engel değildir.
3. **a)** İlk öğrenci acıma ve ön yargıyla yaklaşıyor; ikinci öğrenci Can'ı dinleyerek ihtiyacını anlamaya çalışıyor (gerçek empati). **b)** Braille kaynaklar ve sesli kitap, sarı takip şeridi, BEP'e uygun destek, destek eğitim odası, arkadaş desteği.
4. **a)** Devlet ve millet el ele vermiş, birlik ve dayanışma içinde hareket edilmiştir. **b)** Diğergâmlık; kendi ihtiyacı olsa bile başkasını düşünmektir. **c)** Gerekçeli cevaplar kabul edilir.

H · GÜNLÜK YAŞAMLA İLİŞKİLENDİRME

H1 a) Geç cevap verme (19.02 → 21.47), eksik mesaj ("var"), yanlış/alaycı emoji ve sen dili ("Sen bilirsin artık 🙄"). **b)** Örn. "Evet Elif, sunum yarın 3. derste. Sen giriş bölümünü hazırlıyorsun." **c)** Dijital ortamda duygu ve mimikler görülmediği için mesajlar kolayca yanlış anlaşılabilir.
H2, H3: Kişisel cevaplardır; tespitlerin doğruluğu ve önerilerin uygulanabilirliği değerlendirilir.

I · PROBLEM ÇÖZME

1. Güçlükler: girişteki basamaklar, ikinci kattaki kütüphane-kantin, asansör yokluğu. Çözümler: rampa, geniş asansör ya da hizmetlerin zemin kata alınması; arkadaş desteği; okul yönetiminin düzenleme yapması. Kontrol: Elif'e geri bildirim sormak, okulu bağımsız kullanıp kullanamadığını gözlemlemek.
2. Yapıcı: suçlamak yerine çözüme odaklanmak; Açık: duyguları sakin anlatmak; Saygılı: Zehra'nın emeğine saygı; Dinle: Zehra'nın gerekçesini dinlemek; Özür: Mert'in özür dilemesi, Zehra'nın affetmesi. **a)** Örn. "Proje zamanında bitmeyecek diye endişeleniyorum; işleri birlikte planlayabilir miyiz?" **b)** Görev dağılımı ve takvim belirleme gibi gerekçeli öneriler kabul edilir.
3. Ürün değerlendirmesi: konunun millî mesele olarak doğru gerekçelendirilmesi, sloganın konuyla ilişkisi, çağrının uygulanabilirliği.

J · ÇOKTAN SEÇMELİ TEST

Soru	1	2	3	4	5
Cevap	C	B	C	C	D
Düzey	Kolay	Orta	Orta	Düşündürücü	Düşündürücü

Çeldirici notları:

1. Sabri'nin cevabı alıcının mesaja verdiği tepkidir (dönüt).
2. B dışındaki seçenekler kişiyi suçlayan sen dili örnekleridir.
3. Uygulama ihtiyaca göre destek sunmaktadır; A seçeneği eşitliği, B ön yargıyı yansıtır.
4. Mavi zeminli park yeri fiziksel çevredeki bir düzenlemedir; eğitim hakkıyla ilgili değildir.
5. Tekâlif-i Millîye fedakârlıkla eşleşir; metanet, zorluklar karşısında dik durma gücüdür.

K · ÖZ DEĞERLENDİRME

Puanlanmaz. "Geliştirmeliyim" işaretlenen maddeler için ilgili konu notunun tekrar edilmesi önerilir.